

Hoofdstuk 12. Het budget voor het onderhouden van sociale relaties

Mensen zijn sociale wezens, ze hebben een fundamentele behoefte aan sociale verbondenheid. Sociale relaties zijn bronnen van hulp en steun. Ze bieden zowel emotionele steun, instrumentele steun (praktische en materiële hulp) als gezelschapssteun (gezamenlijke sociale activiteiten zoals naar de cinema gaan, een kopje koffie gaan drinken, ...)ⁱ. Wie sociaal geïsoleerd is kan niet rekenen op deze verschillende bronnen van steun en is vaak niet in staat zijn netwerk te mobiliseren bij problemen. Naast dit gebrek aan (potentiële) steun, gaat sociaal isolement ook samen met een hoger risico op gezondheidsproblemen en een lagere levensverwachting. Het effect van sociale isolatie op de levensverwachting is zelfs vergelijkbaar met dat van roken, obesitas of alcoholⁱⁱ. Zonder sociale omgeving kan een mens ook geen identiteit opbouwenⁱⁱⁱ. Via dagelijkse contacten met familieleden, buurtbewoners en vrienden leert het individu van kleins af de overtuigingen, waarden en normen van de cultuur waarin hij leeft^{iv}.

Wat er nodig is om sociale relaties uit te bouwen en te kunnen onderhouden, is moeilijk uit te drukken in materiële middelen. Om invulling te geven aan deze korf hebben we ons dan ook niet kunnen beroepen op voorgeschreven normen of richtlijnen. Hier gelden immers vooral informele regels. Samen met de respondenten uit de focusgroepen zochten we naar welke materiële middelen nodig zijn om rollen als familielid, buur of vriend goed te kunnen vervullen. Wat wordt er in onze maatschappij van mensen in deze posities verwacht?

Voor het onderhouden van sociale relaties, moeten mensen elkaar kunnen ontmoeten. In onze maatschappij is het de gewoonte om bij zulke ontmoetingen een kleinigheid gepresenteerd te krijgen. Het hoeft niet, maar het wordt wel gewaardeerd. We voorzien daarom een bescheiden budget om vrienden en familie te ontvangen en hen een drankje en een snack aan te bieden.

Om contacten met vrienden en familieleden te onderhouden, om bereikbaar te zijn voor de school van de kinderen en om de dokter of noodnummers te kunnen bellen, is een telefoon noodzakelijk. We berekenen hiervoor de kostprijs van een eenvoudige smartphone voor alle gezinsleden vanaf de leeftijd van 12 jaar. Die kan ook worden gebruikt voor het maken van foto's. Via foto's kunnen waardevolle herinneringen worden vastgelegd en in sociale media worden foto's ook gebruikt als een beeldtaal die vooral voor jongeren erg belangrijk is. We kozen in samenspraak met de focusgroepen voor een eenvoudige smartphone.

Uit eten gaan is een sociale aangelegenheid, zo leren ons de focusgroepen. Mensen komen er in contact met andere mensen, kunnen ingaan op een uitnodiging van familieleden of vrienden en kunnen deelnemen aan eetactiviteiten georganiseerd door scholen of verenigingen. In de referentiebudgetten voorzien we het budget om zes keer per jaar een frietje af te halen en zes keer per jaar een kleine snack te gaan eten.

Een computer wordt in onze samenleving gebruikt voor het onderhouden van alle soorten sociale netwerken en activiteiten: bij familie en vrienden, op het werk, op school of in de vereniging. Ook online sociale netwerken worden alsnog belangrijker in onze samenleving. Het internet is een virtuele publieke ruimte waar vele mensen wereldwijd elkaar dagelijks ontmoeten. Computers hebben ook een belangrijke informatie- en ontspanningsfunctie. Bovendien verloopt de meeste administratie digitaal, zoals facturen, belastingbrieven, e-loketten of sollicitatiebrieven. Mensen

zonder computer lopen het gevaar te worden uitgesloten. Daarom voorzien we voor elk gezin en voor elke student in het hoger onderwijs een laptop met internetaansluiting. Daarnaast nemen we ook een printer, inkt en printpapier op voor gezinnen met kinderen vanaf het lager onderwijs en een printbudget om afdrukken te maken in een printshop voor alle andere typegezinnen.

Feest vieren heeft verschillende functies, maar de verbindende functie is ongetwijfeld één van de belangrijkste: samen iets kunnen vieren, brengt mensen dichterbij elkaar. Kleine feesten die volgens de respondenten van de focusgroepen moeten kunnen worden gevierd, zijn: de verjaardagen van alle gezinsleden, het nieuwjaarsfeest en religieuze feesten zoals het paas-, kerst- en sinterklaasfeest voor gezinnen met kinderen, Jom Kippoer, het offerfeest of het Suikerfeest. Voor de kinderen in de lagere school voorzien we nog een apart verjaardagsfeestje om samen met de vriendjes te vieren (zie Hoofdstuk 9). Bij feesten hoort een feestmaaltijd. We voorzien hiervoor een budget dat twee keer de kost bedraagt van het dagbudget uit de korf «gezonde voeding». Grotere feesten zoals geboortefeesten, lente- of communiefeesten worden in ruimere familiekring gevierd. De organisatie van zo'n feest behelst de huur van een klein zaaltje, uitnodigingen, feestkledij, eten, drank en versiering. Omdat voor zulke feesten moet worden gespaard, voorzien we per kind een maandelijke kostprijs die gelijk is aan de afschrijfkost van een feest op zes jaar. Bij verjaardagen en feestjes horen ten slotte wenskaarten en geschenken. Ook hiervoor voorzien we een bescheiden budget.

Vervolgens berekenen we ook het budget dat nodig is voor het vervullen van de rol van 'burger'. Iedere Belg van 12 jaar en ouder die is ingeschreven in het bevolkingsregister moet een identiteitskaart bezitten. Omdat een Kids ID in sommige landen (bv. Nederland) noodzakelijk is en om kinderen niet uit te sluiten van daguitstappen, schoolreizen of kampen voorzien we voor ieder kind een Kids ID en paspoort. Per gezin voorzien we één ID lezer voor de digitale communicatie met verschillende overheden in ons land. Verder moeten gezinnen die hun woning huren in de meeste Vlaamse provincies een provinciebelasting betalen. Daarnaast rekenen we ook de kost mee die verbonden is aan de gescheiden ophaling van huisvuil, alsook de ledenbijdrage voor een vakbond.

Tot slot bevat de korf « sociale relaties » nog de kost van een aantal producten die worden gebruikt voor onder andere de gezinsadministratie zoals een balpen, lijm, een nietjesmachine, een gaatjesknipper, kleefband, briefomslagen en kaftjes. Daarnaast is er ook een maandelijks budget voorzien om het zichzelf thuis gezellig en comfortabel te maken. Het betreft hier de afschrijfkost van één zetel per persoon, een salontafel, een dressoirkast, lampenkappen, kussens, kaarsen en lucifers.

ⁱ Machielse, A. (2015). The heterogeneity of socially isolated older adults: A social isolation typology. *Journal of Gerontological Social Work*, 58(4), 338-356.

ⁱⁱ Holt-Lunstad, J., Smith, T. B., & Layton, J. B. (2010). Social relationships and mortality risk: A meta-analytic review. *PLoS Medicine*, 7(7);

Pantell, M., Rehkopf, D., Jutte, D., Syme, S. L., Balmes, J., & Adler, N. (2013). Social isolation: A predictor of mortality comparable to traditional clinical risk factors. *American Journal of Public Health*, 103(11), 2056–2062.

ⁱⁱⁱ Butter, M. E. (1997). *Emancipatie en duurzame ontwikkeling, een probleemverkenning*. RU Groningen, Biologiewinkel.

^{iv} Naroll, 1983 zoals geciteerd in Doyal, L., & Gough, I. (1991). *A theory of human need*. Houndmills: Macmillan Education Ltd.